

МІЖНАРОДНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Автор – Рожкова Ольга, студ. гр. ФІН-19мп
Науковий керівник – канд. наук з держ. управління,
доц. каф. міжнародної економіки Кахович О. О.

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Становлення соціальної відповідальності бізнесу розпочалося з екологічного аспекту. Ще під час другої всесвітньої конференції присвяченій проблемам екологічного менеджменту, яка проходила у Роттердамі було запропоновано стратегічну концепцію сталого розвитку організацій, основою якої визначено екологічне питання. Міжнародні корпорації з втручанням на мінімальному рівні національних урядів зобов'язані визнати свою відповідальність перед населенням та довкіллям [2].

Класичний підхід визначає, що за екологічним законодавством з'явилась екологічна відповідальність: підприємствам для уникнення санкцій необхідним постало питання екологічної політики та запровадження заходів щодо пониження негативного впливу своєї діяльності на довкілля.

Неокласичний же підхід визначає, що виникнення екологічної відповідальності здійснилось не тільки через нормативно-правові обмеження, а й через відповідальність виробників на моральному рівні за спричинення шкоди навколишньому середовищу.

Концепція сталого розвитку постала відновленням класичного та неокласичного підходу, поєднуючи обмеження за екологічним законодавством та зобов'язанням на моральному рівні підприємців [2].

Концепція екологічної відповідальності з'єднує елементи такі концепції як сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності. Ця концепція поділяється на корпоративну та індивідуальну. Корпоративна: відповідальність за становище навколишнього середовища лежить в усіх організаціях. Індивідуальна: зацікавленість людей у впливі екологічної ситуації на повсякденне життя та у способі сприяння вирішення проблем екології [1].

Основними елементами корпоративної відповідальності є [2]:

1. Екологічна політика в корпораціях (стандарти, законодавство).
2. Проведення екологічного аудиту з метою виявлення базових ресурсів, котрі необхідні для роботи компанії та об'єми їх споживання, а також визначення впливу діяльності на довкілля (викиди, відходи, забруднення).
3. Підтримання ініціатив працівників щодо екології. З'являється через покращення екологічної ситуації.
4. «Зелене постачання». Постачання товарів та послуг з найменш шкідливим рівнем для навколишнього середовища.
5. Вироблення «зелених» товарів. Намагання виробників виготовляти продукцію максимально екологічною за допомогою залучення в процес вироблення її екологічно чистих матеріалів, запровадження в переробці відходів інноваційних технологій, застосування технології замкнутих циклів.
6. Система екологічного управління виступає спеціальним інструментом, який дає можливість організаціям ставити цілі природозахисної діяльності, досягати їх та весь час удосконалювати заходи щодо екології. Дану систему втілено в стандартах екологічного менеджменту ISO 14000, що розроблені Міжнародною організацією стандартизації.

Кожні два роки в об'єднанні Єльського та Колумбійського університетами представлено світовий рейтинг країн за рівнем екологічної ефективності, в якому відображено наскільки країни раціонально використовували природні ресурси. Позиція в рейтингу залежить від Індексу екологічної ефективності (The Environmental Performance Index). В 2019 році серед 180 країн світу максимальну екологічну ефективність має Швейцарія з показником 87,42. Лідуючою десяткою в рейтингу стали такі країни: Швейцарія, Франція, Данія, Мальта, Швеція, Великобританія, Люксембург, Австрія, Ірландія та Фінляндія (в 2016 році посідала перше місце). Україна ж зайняла аж 109 місце (опинилась між Туреччиною та Гватемалою) з показником 52,87, погіршивши своє становище за 2 роки з 44 місця з показника 79,69.

Розрахунок індексу екологічної ефективності здійснюється за наступними показниками:

1. становище навколишнього середовища та його вплив на здоров'я суспільства: становище здоров'я суспільства, якість повітря, вода та санітарія;

2. життєздатність екосистеми: водні ресурси, сільське господарство, ліси, рибальство, біорізноманіття та середовище проживання, зміна клімату та енергетика [3].

Генеральна Асамблея ООН під час Саміту ООН в 2015 р. затверджено цілі сталого розвитку до 2030 року, котрі затверджені Указом Президента України № 722/2019 від 30.09.2019.

Щоб досягти цілі довгострокові необхідність постає в виконанні завдань короткого та середнього строків. Всі цілі розвитку можливо досягти за умовами якісного управління, винищення корупції, підтримки суспільства [3].

Корпоративна екологічна відповідальність має значні переваги, котрі одержує країна та суспільство: належність міжнародним економічним стандартам, враховуючи екологічні складові, захист здоров'я суспільства.

До пріоритетних завдань можна віднести мінімізацію екологічного навантаження на навколишнє середовище шляхом утвердження в суспільстві свідомості цінностей екокультури і зміни траєкторії руху технологічного процесу в бік еколого орієнтованого розвитку.

Тож, тільки за умови спільного об'єднання зусиль, існує можливість досягнення збільшення рівня соціальної та екологічної відповідальності та підвищення до міжнародного рівня.

Список використаних джерел

1. Огородник В. В. Вплив екологічного компонента соціальної відповідальності на економіку країни. *Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського*. 2015. Вип. 7. С. 612–616.

2. Охріменко О. О., Іванова Т. В. Соціальна відповідальність : навч. посіб. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», 2015. 180 с.

3. Цілі сталого розвитку 2016–2030. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019>

4. Громадська спілка «Економічний дискусійний клуб». URL : <http://edclub.com.ua/analityka/ukrayina-v-reytingu-ekologichnoyi-efektyvnosti-u-2016>

5. Харічков С. К., Бендас С. В. Концептуальні засади управління ефективністю виробничої діяльності підприємства. *Економіка : реалії часу*. 2014. № 4 (14). С. 11–19. URL : <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/n4.html>